

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunal- og moderniseringsministeren

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1585-89

17. november 2020

Vedtak av statlig reguleringsplan for Evenes flystasjon, Harstad/Narvik lufthavn

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 6-4, vedtar Kommunal- og moderniseringsdepartementet statlig reguleringsplan for Evenes flystasjon, Harstad/Narvik Lufthavn. Reguleringsplanen sikrer Forsvarets interesser knyttet til etablering av en funksjonell og operativ flystasjon på Evenes, samtidig som den også ivaretar hensynet til andre miljø- og samfunnsinteresser. Den vedtatte reguleringsplanen fremgår av plankart og reguleringsbestemmelser, datert 17. november 2020.

Bakgrunn

Kommunal- og moderniseringsdepartementet viser til brev fra Forsvarsdepartementet av 20. november 2019, vedlagt forslag til statlig reguleringsplan med konsekvensutredning for Evenes flystasjon, Harstad/Narvik lufthavn. Departementet viser også til brev av 5. mai 2020 og 29. september 2020, med justerte plandokumenter.

I 2012 vedtok Stortinget at Ørland skal være hovedbase for Luftforsvaret og nye F-35 kampfly, med Evenes flystasjon som fremskutt base for Forsvarets luftoperasjoner i nordområdene. Flystasjonen på Evenes skal være base for Quick Reaction Alert (QRA), der kampflyene skal kunne ta av på kort varsel. Stortinget har siden vedtatt at nye maritime overvåkningsfly (Marine Patrol Aircraft, MPA) skal lokaliseres til Evenes. Planlagt økning i militær aktivitet på Evenes medfører at det må etableres nye basefunksjoner.

Planprosessen

Planprosessen har vært gjennomført som statlig reguleringsplan etter § 6-4 i plan- og bygningsloven, med Forsvarsdepartementet ved Forsvarsbygg som forslagsstiller og

Kommunal- og moderniseringsdepartementet som planmyndighet. Planarbeidet har vært omfattet av forskrift om konsekvensutredninger.

Oppstart av planarbeidet ble kunngjort 19. juni 2017. Forslag til planprogram ble samtidig sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn. Planforslaget er utarbeidet i tråd med planprogrammet som ble fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 28. juni 2018. Planforslaget med konsekvensutredning var på høring og offentlig ettersyn i perioden 12. april 2019 til 6. september 2019. Etter gjennomført høring er planforslaget justert, i dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet som planmyndighet.

Til grunn for plasseringen av Forsvarets anlegg på flystasjonen, ligger *konseptvalgutredning for Evenes flystasjon* fra 2018. Utredningen foreslo å legge QRA-funksjonene sentralt i den østlige delen av planområdet, og MPA-anlegget i den sørvestlige delen. Plasseringen av hangaren for MPA har senere blitt flyttet lenger sør i planområdet, fordi den opprinnelige plasseringen kunne føre til farlig turbulens på rullebanen. Planforslaget måtte derfor endres noe. Endringen ble sendt på en begrenset høring til berørte naboer og offentlige myndigheter i tidsrommet 18. mars 2020 til 17. april 2020. Et endret planforslag ble oversendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet fra Forsvarsdepartementet 5. mai 2020.

I forbindelse med høring og offentlig ettersyn av planprogrammet og planforslaget, har det vært gjennomført flere åpne møter. Forsvarsbygg har også hatt dialogmøter med bl.a. kommunene, berørte grunneiere, reinbeitedistrikter og landbruket. Saken er behandlet flere ganger i regionalt planforum, og det har vært avholdt konsultasjonsmøter med Sametinget.

Konsultasjoner med Sametinget

Det ble inngått avtale om konsultasjoner mellom Sametinget og Forsvarsdepartementet ved Forsvarsbygg 25. november 2018. Det har vært gjennomført tre konsultasjoner med Sametinget og reinbeitedistriktene i løpet av planprosessen. Første konsultasjonsmøte ble avholdt 4. desember 2017, før fastsettelse av planprogrammet. I møtet orienterte Forsvarsbygg om planprosessen, og Sametinget om forventninger til utredning av konsekvenser for samiske interesser. Det ble oppnådd enighet om at planprogrammet kunne fastsettes. Andre møte ble avholdt 26. november 2018. Der ble temarapporten om konsekvenser for reindriften presentert. Tredje møte ble avholdt 19. juni 2019. Det ble oppnådd enighet om reguleringsbestemmelser for undersøkelser av støypåvirkning på reindrift, og at Forsvaret skal gå i dialog med reinbeitedistriktene for gjensidig informasjon.

Hovedtrekk i reguleringsplanen

Planområdet ligger i hovedsak i Evenes kommune, med en mindre del i Tjeldsund kommune i nord. Den militære delen av flystasjonen skal inneholde administrasjon og operative anlegg. Reguleringsplanen er dimensjonert for en bemanning på inntil 1000 personer. Eksisterende bebyggelse på flystasjonen skal beholdes og fornyes. I tillegg skal det bygges om lag 65 000 m² nybygg. QRA-anlegget ligger sentralt på østsiden av rullebanen med gjenbruk av eksisterende flysheltere og etablering av et nytt tilstedevaktbygg. MPA-anlegget skal

lokaliseres i sørvestlig ende av rullebanen. I tillegg til de flyoperative enhetene, er det også regulert arealer til luftvern og baseforsvar, inkludert hundekennel.

Den sivile delen av planen omfatter for det meste Harstad/Narvik lufthavn, eid av Avinor. Avinor kan ifølge sin masterplan for lufthavnen ha behov for å utvide flyterminalen fra fire til åtte gates, og et nytt driftsbygg med brannstasjon. Den statlige reguleringsplanen legger opp til at de fremtidige utviklingsbehovene til lufthavnen kan ivaretas.

Planområdet omfatter også private arealer regulert til serviceområde/parkering, samt et privat område regulert til forsvarsformål. Sivil næringsutvikling nær militær virksomhet utgjør en sikkerhetsrisiko, og arealene er tatt med fordi det er nødvendig for Forsvaret å ha kontroll med utvikling av arealbruken. Utviklingsselskapet Evenes Utvikling har ønske om å starte opp en egen planprosess for arealet som i den statlige reguleringsplanen er avsatt til serviceområde/parkering.

Riksveg 833 går frem til terminalen på lufthavnen. Hovedadkomsten til Evenes flystasjon skjer via avkjøring fra riksvegen. Flystasjonen har to sekundæradkomster via fylkesveg 722 i sør. Planområdet grenser til parsell 15 for nye E10, og denne gjennomføres som en kommunal planprosess.

Evenes kommune har igangsatt områderegulering for Nautå næringsområde. Kommunen varslet oppstart av planprosessen og sendte forslaget til planprogram på høring 21.02.2019. Planprosessen er stilt i bero til den statlige reguleringsplanen er vedtatt. Foreløpig planavgrensning inkluderer deler av Avinors arealer og arealene til Evenes Utvikling innenfor denne statlige reguleringsplanen, krysset mellom E10 og riksveg 833, og næringsarealene på østsiden av E10. Kommunen har også tatt med Nautå naturreservat, både øst og vest for E10 og næringsområdet. Formålet med områdereguleringen er blant annet å avklare og tilrettelegge arealene rundt E10 og adkomstkryss til lufthavnen.

Planområdet grenser mot nasjonalt og internasjonalt verdifulle naturområder, herunder vassdrag og våtmark vernet etter Ramsarkonvensjonen. Aktivitet fra planområdet berører også seks reinbeitedistrikt. Det er både vår- og vinterbeiter, samt kalvingsområder, nær planområdet. Mesteparten av planområdet er inngjerdet, men økt støy vil kunne påvirke reindriften.

Uttalelser ved høring og offentlig ettersyn

I høringsperioden kom det inn 32 uttalelser. Av disse kom 16 fra offentlige myndigheter, fem fra foreninger og organisasjoner, og ti fra private. En fullstendig oversikt over alle høringsuttalelser, med oppsummeringer og kommentarer, er gitt i to rapporter utarbeidet av Forsvarsbygg. Rapportene er vedlegg til reguleringsplanen.

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen peker på naturverdier, avrenning og støy som sentrale tema i sin uttalelse. Fylkesmannen viser til at Tårstadvassdraget har store naturverdier, og at endring og

utvidelser av planområdet vil påvirke naturområdene. Fylkesmannen skriver blant annet at kalksjøene i vassdraget er kjerneområder for sjeldne og rødlistede kransalgearter. Disse artene er sårbare for eutrofiering, blant annet gjennom avrenning fra lufthavnen. Rikmyrene Laksmyra i øst og Kjerkvatnet sørøst for planområdet er registrert som svært viktige. Førstnevnte blir direkte berørt av utbyggingen av MPA-anlegget. Etableringen av nytt perimetergjærde er også en mulig trussel mot vannhusholdningen i rikmyrene. Fylkesmannen mener det er uheldig at man ikke har vurdert å flytte eksisterende bygg og perimetergjærde som ligger nært naturreservatet Svanevatn, nordøst i planområdet.

Ifølge Fylkesmannen er utslipp av glykolholdig vann fra fly- og baneavising til naturområdene rundt, et pågående problem. Det må søkes om endringer i gjeldende utslippstillatelse som følge av Forsvarets økte aktivitet på lufthavnen. Det må også søkes om særskilt utslippstillatelse, dersom utslipp av avisingskjemikalier til kommunalt nett overstiger grenseverdiene.

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Fylkesmannen i Troms og Finnmark støtter Fylkesmannen i Nordland sin uttalelse om naturmangfold, avrenning og eutrofiering. Fylkesmannen mener videre at alle som utsettes for krevende støyforhold bør bli tilbudt tiltak på boliger og fritidsboliger. Fylkesmannen ønsker en rekkefølgebestemmelse som sikrer at avbøtende støytiltak gjennomføres så raskt som mulig, og før lufthavnen er i full drift. Dette gjelder også for parkeringsplassen på den sivile delen, som kan bli utsatt for helseskadelig støy ved QRA-avganger.

Evenes kommune

Evenes kommune har i sin uttalelse og underveis i planprosessen, vært tydelige på at de ønsker å være en god vertskommune for militærbasen. Kommunen ønsker imidlertid at Forsvaret tar sin del av ansvaret for konsekvensene av planen, også utenfor planområdet.

Kommunen mener det må innarbeides like vilkår for støytiltak som for Ørland flystasjon, herunder tiltak for fritidsboliger. Videre mener kommunen at Forsvaret bør bekoste eventuell kapasitetsutvidelse på avløpsnett, og etablere et renseanlegg for å ta hånd om forurenset overvann. Evenes kommune mener det også må etableres en gang- og sykkelvei mellom næringsområdet på Nautå og planområdet, før den nye flystasjonen tas i bruk. Kommunen er også opptatt av at Avinor får utvikle sine arealer.

Tjeldsund (tidligere Skånland) kommune¹

Kommunen stiller seg i hovedsak bak uttalelsene til Evenes kommune om støytiltak, utvikling av arealer på lufthavna, og hensynet til naturverdiene rundt lufthavnen. Kommunen understreker også at Forsvarsbygg må ta hensyn til miljøet i anleggsfasen. Det må utarbeides en massehåndteringsplan som skal godkjennes av kommunene og veieier.

Samiske interesser

Sametinget mener det har vært god dialog med næringen, og ser positivt på at det skal

---

¹ Skånland og Tjeldsund kommuner slo seg sammen 1. januar 2020.

opprettet et dialogforum mellom Forsvaret og reindriften. Videre ønsker Sametinget reguleringsbestemmelser om oppfølgende undersøkelser, som grunnlag for avbøtende tiltak.

Reinbeitedistriktene Grovfjord, Frostisen og Tjeldøy/Kongsvikdalen skriver i sin uttalelse at de er tilfredse med konsekvensutredningen om reindrift. De ønsker forpliktende avtaler med Staten om folkerettslige forpliktelser og erstatningsmessig ansvar, etablering av et kontaktorgan med Forsvaret, minimum flyhøyder, og GPS-overvåking av reinen for å kartlegge konsekvenser.

Uttalelser fra andre offentlige og private aktører

Avinor mener QRA-avganger kan forårsake helseskadelig støy på deler av parkeringsplassen utenfor terminalbygget. Avinor mener Forsvarsbygg bør legge andre målemetoder til grunn for å fastsette maksimal grenseverdi for støy. Det økte støynivået som følge av økt jagerflyaktivitet, er også ett av hovedtemaene som tas opp i uttalelsene fra privatpersoner. Flere ber om at det brukes samme støybestemmelser som for Ørland flystasjon, slik at også fritidsboliger skal vurderes for innendørs lydnivå.

Behovet for dialog under utbygging og i den videre driften av flystasjonen blir trukket frem av flere. Det gjelder for eksempel oppfølging av miljøforhold. Kommunene ønsker også at Forsvarets ansatte skal kunne bo lokalt, og at reetableringen av Evenes flystasjon skal skape positive ringvirkninger for regionen.

Restriksjoner på sivile arealer

Flere av høringsuttalelsene, blant annet kommunene, er kritiske til innholdet i reguleringsbestemmelsenes § 3.1. Bestemmelsen omhandler restriksjoner på utbygging av sivile arealer tilgrensende Forsvarets områder. Denne problematikken tas også opp av Avinor og Evenes Utvikling, som ønsker å utvikle sine arealer tilknyttet lufthavnen. Evenes Utvikling mener den statlige reguleringsplanen vil hindre utbygging av selskapets eiendom. Evenes Utvikling vil at eiendommen enten omreguleres i tråd med grunneiers ønsker, eller tas ut av planen.

Begrenset høring knyttet til endret plassering av MPA-hangar

I forbindelse med den begrensede høringen knyttet til endret plassering av MPA-hangar, i mars og april 2020, kom det inn sju uttalelser. Seks fra offentlige myndigheter, og én fra en privat grunneier. Uttalelsene fra offentlige myndigheter handler i hovedsak om avrenning av overvann fra harde flater i MPA-området, og fare for forurensning av omgivelsene.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets vurdering

Temaene som har vært mest sentrale i høringene, og i Kommunal- og moderniseringsdepartementets behandling av saken, er omtalt nedenfor.

Støy som følge av økt jagerflyaktivitet

Støy som følge av økt jagerflyaktivitet har vært et gjennomgående tema i planprosessen. Temarapporten om støy i konsekvensutredningen har en utførlig gjennomgang av målemetoder, og drøfting av konsekvenser og avbøtende tiltak. Det er F-35 flyene som

støyer mest, og som derfor er dimensjonerende for utbredelse av støysoner og angivelse av hensynssoner på plankartet.

Eiere av fritidsboliger i rød støysone, har bedt om lik behandling som for fritidsboliger rundt Ørland flystasjon. Dette er også tatt opp i uttalelsen fra Evenes kommune. Forsvarsbygg viser i den forbindelse til at jagerflyaktiviteten på Evenes vil være omtrent en tittel av aktiviteten på Ørland. I tillegg er Ørland en ren militær flystasjon, mens den militære aktiviteten på Evenes er anslått å utgjøre 10-12 % av avgangene.

Det vil være rundt 800 avganger med jagerfly i året. Av disse bevegelsene er 208 QRA-avganger, der to og to fly tar av på kort varsel. Det er QRA-oppdragene som støyer mest, da flyene ved slike oppdrag skal komme seg raskt i luften, ofte ved bruk av etterbrenner. Halvparten av QRA-avgangene er øvelsesoppdrag. De maritime overvåkningsflyene (MPA) er ombygde Boeing 737-fly, og har samme støyprofil som sivile passasjerfly. MPA-aktiviteten er anslått til 4000 bevegelser i året, fordelt på avganger, landinger og øvingsrunder i luftrommet over flystasjonen.

Reguleringsbestemmelsene som omhandler støy, er utarbeidet i henhold til støyretningslinje T-1442/2016, TEK17 og NS 8175:2012. Forsvarsbygg viser til at fritidsbebyggelse ikke er definert som støyfølsomt bruksformål, som skal vurderes for innendørs støynivå. Hverken TEK17 eller NS 8175 stiller krav til innendørs lydnivå i fritidsboliger. Forsvarsbygg og Forsvarsdepartementet mener derfor det ikke er grunnlag for at fritidsboliger skal vurderes for støytiltak.

Forsvarsbygg skriver imidlertid at bygninger med typenummer 162 og 163 i matrikkelen skal vurderes for innendørs lydnivå i det videre arbeidet. Dette er bygninger som tidligere har vært godkjent som boligformål, og som igjen kan godkjennes ved søknad. Det samme skal gjelde for kirkebygg. Vurderingene er i tråd med T-1442/2016, TEK17 og NS 8175:2012.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet slutter seg til Forsvarsbyggs og Forsvarsdepartementets vurderinger av at fritidsboliger ikke bør omfattes av krav til innendørs støynivå. Selv om Ørland kommune vedtok en reguleringsbestemmelse om at støytiltak også skulle omfatte fritidsboliger, kan ikke departementet se at det er grunnlag for at den statlige reguleringsplanen for Evenes lufthavn skal ha en tilsvarende bestemmelse.

Avinor ønsker at konkrete støyskjermingstiltak for publikum bør utredes før planen vedtas. Avinor mener videre at krav om støytiltak også må gjelde for deres driftsbygninger og for terminalbygget. Etter retningslinje T-1442 er ikke dette bygninger med støyfølsomme bruksformål. Kommunal- og moderniseringsdepartementet deler derfor Forsvarsdepartementets og Forsvarsbyggs vurderinger av at bygningene ikke skal utredes for støytiltak som en del av reguleringsplanen.

For den delen av den sivile parkeringsplassen SLA5 som kan få helseskadelig støy ved QRA-avganger, er Avinor og Forsvarsbygg i dialog om tiltak og rutiner for varsling av disse

avgangene. Det er også lagt inn en rekkefølgebestemmelse om at nødvendige tiltak for å redusere støyen til akseptabelt nivå i dette området, må være på plass innen 1.07.2021. Det er foreløpig usikkert hvor høyt det faktiske støynivået blir, og hvilke tiltak som bør iverksettes. Departementet mener derfor rekkefølgebestemmelsen gir tid og fleksibilitet til å finne hensiktsmessige støytiltak, før flystasjonen blir operativ.

Restriksjoner på utvikling av sivile arealer

Forsvaret har gjennomført en sikkerhetsvurdering i forbindelse med utbygging av base-funksjonene på Evenes. Det vil være betydelig militær aktivitet på Evenes flystasjon når den er i full drift. Dette vil skje i løpet av relativt kort tid, og Forsvarsbygg mener det vil være utfordrende å finne tiltak som i tilstrekkelig grad skjærmer og beskytter egen og alliert virksomhet på de militære områdene.

Utviklingen av sivile funksjoner og næringsbygg tett på Forsvarets aktivitet øker sårbarheten. Forsvarsdepartementet mener at det ikke kan iverksettes tiltak som kan gi økt risiko for sikkerhetstruende virksomhet etter sikkerhetsloven på disse arealene. Reguleringsplanen har derfor en planbestemmelse som innebærer restriksjoner i arealbruken på de sivile områdene SLA1-SLA5, BN og SPP. Etter reguleringsbestemmelsenes § 3.1, skal det opprettes tidlig dialog med Forsvarsbygg om eventuell utvikling av disse arealene. Før et tiltak kan godkjennes, skal det foreligge en uttalelse fra Forsvarsbygg. Kommunal- og moderniseringsdepartementet er enig med Forsvarsbygg og Forsvarsdepartementet i at en slik bestemmelse er nødvendig. Det er også departementets oppfatning at en slik bestemmelse er mer hensiktsmessig enn et byggeforbud i dette området. Reguleringsbestemmelsen vil gi kommunen, Avinor og private aktører mulighet for næringsutvikling tilknyttet lufthavnen, så fremt Forsvarets krav til sikkerhet kan ivaretas.

Natur- og miljøverdier rundt flystasjonen og lufthavnen

Miljøverdiene rundt Evenes flystasjon, Harstad/Narvik lufthavn er beskrevet i konsekvensutredningens temarapporter om blant annet natur-, vann- og grunnmiljø. Rundt flystasjonen og lufthavnen er det flere våtmarksområder av nasjonal og til dels internasjonal verdi, herunder fire naturreservater. Disse er vernet etter forskrift i perioden 1995-97, og er på Ramsarkonvensjonens liste over verdifulle våtmarker. Området ligger på et belte av kalkspatmarmor som gir en rik berggrunn, med forekomster av verdifulle naturtyper som kalksjøer, kalkskoger og rikmyrer. Kalksjøer er en utvalgt naturtype i naturmangfoldloven. Våtmarksområdene er verdifulle hekke-, raste- og overvintringsplasser for fugl. Våtmarker er også karbonrike, og bidrar til opptak og lagring av karbondioksid.

Endret arealbruk og økt aktivitet på flystasjonen vil kunne påvirke de nevnte naturverdiene. Dette gjelder blant annet MPA-anlegget, som vil føre til inngrep i Laksemyra. Etablering av et perimetergjerd og andre tiltak i randsonen av planområdet vil også kunne ha innvirkning på rikmyrene gjennom drenering og endret vannhusholdning. Økt aktivitet på flystasjonen vil kunne medføre økt bruk av avisingskjemikalier for fly og rullebane.

For å redusere de negative virkningene av planen på vassdragene og våtmarkene, er det lagt inn en hensynssone *H560 Bevaring naturmiljø* mot verneområdene rundt flystasjonen og lufthavnen. Hensikten med en slik hensynssone er å bevare mest mulig av kantvegetasjonen langs vann, vassdrag, våtmark og rikmyrer. Som følge av innspill ved høring og offentlig ettersyn, er omfanget av hensynssonen betydelig utvidet etter høringen. På vestsiden av planområdet er hensynssonen sammenhengende, med en bredde på 100 meter eller mer. Denne delen av hensynssonen vil omfatte deler av Lavangsvatnet vest for rullebanen, rikmyrene Laksemyra, Munnesskogen vest, Ilgamyra, og naturområdene i tilknytning til Røstelva nord for rullebanen. Mot Svanevatn øst i planområdet er det ikke mulig å etablere en like bred hensynssone, fordi eksisterende bygg ligger for nær vannet. Forsvarsbygg viser til at byggene er nyrenoverte, og at reetablering av byggene vil koste ca. 350 mill. kroner. Forsvarsbygg mener det mest hensiktsmessige er å etablere en tilpasset hensynssone langs Svanevatn i denne delen av planområdet. Samtidig skal perimetersikringen trekkes så langt inn på land som mulig for å beskytte Svanevatn og randsonene. Det skal også etableres et gjerde mellom bebyggelsen og perimetergjerdet for å hindre unødvendig ferdsel inn i hensynssonen og inn mot perimetergjerdet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet mener at en utvidet hensynssone er et godt grep for å hensynte naturverdiene i området. I reguleringsbestemmelsene som omhandler hensynssonen (*H560 Bevaring naturmiljø*) heter det at naturlig vegetasjon, kantvegetasjon og annen verdifull natur skal bevares. Tiltakene skal også hensynte vannbalansen i rikmyrene, slik at de minst mulig påvirkes negativt. Departementet er enig med Forsvarsdepartementet i at flytting av bygg til en estimert kostnad på 350 mill.kr, ikke er samfunnsøkonomisk forsvarlig.

Det har siden 2019 vært faste tellinger av fuglepopulasjonen rundt Evenes flystasjon, Harstad/Narvik lufthavn. Observasjonene skal ligge til grunn for tiltak som skal begrense konflikten mellom fugler og fly. Foreløpige erfaringer fra Ørland viser at fugler i stor grad venner seg til flyaktivitet, dersom det etableres faste korridorer for inn- og utflygning.

Utslipp av forurenset overvann fra blant annet bane- og flyavising, har vært et sentralt tema i uttalelsene fra regionale myndigheter og fra Evenes kommune. Flere av tiltakene vil kreve egne utslippstillatelser etter forurensningsloven. Det gjelder for eksempel en avisingsplattform for fly, som skal etableres i samarbeid mellom Avinor og Forsvarsbygg. Avbøtende tiltak vil avklares og beskrives i søknaden om utslippstillatelse. Oppfølgingen av slike forhold skal også drøftes i dialogforumet mellom kommunene og Forsvarsbygg.

Endringen i plasseringen til MPA-anlegget medfører endringer i hvordan resipienter vil motta overvann fra anlegget. Dette gjelder spesielt for Lavangsvatnet, Tårstadelva/Torstadosen og Kjerkvatnet. Det er derfor utarbeidet et supplement til temarapporten om grunn- og vannmiljø, der konsekvensene av endringen og avbøtende tiltak beskrives mer detaljert. De avbøtende tiltakene skal tas med i miljøoppfølgingsplanen for dette delprosjektet. Som kompensasjon for tap av naturmangfold gjennom inngrep i Laksemyra for etablering av MPA-anlegget, har Forsvarsbygg foreslått et kompensasjonsareal sydover fra Svanevatn, i

forlengelsen av Nautå naturreservat. På plankartet er området vist med hensynssone H560 *bevaring naturmiljø*.

Størrelsen på hensynssone H560 er nær doblet etter at planforslaget var ute til høring og offentlig ettersyn.

Det har blitt utarbeidet en egen miljøoppfølgingsplan (MOP) som skal sikre at konsekvensene av utbyggingstiltakene på flystasjonen oppfyller miljøkravene i nasjonale regelverk. Etter reguleringsbestemmelsenes § 3.5 skal miljøoppfølgingsplanen legges til grunn for prosjektering, kontraktsinngåelser, utbygging og drift av bygninger og anlegg på flystasjonen. Det skal utarbeides egne miljøoppfølgingsplaner for hvert delprosjekt som skal gjennomføres. Flere av de avbøtende tiltakene vil gjennomføres i samråd med Evenes kommune og fylkesmannen.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Det foreligger god og oppdatert dokumentasjon av naturtypelokaliteter, økologiske funksjonsområder for fugl og til dels artsmangfold i undersøkelsesområdet. Dette har gitt et godt grunnlag for konsekvensutredning, planlegging og prosjektering. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt, og det vurderes å være liten fare for at tiltaket vil ha store, ukjente negative konsekvenser for naturmangfoldet. På bakgrunn av dette tillegges føre-var-prinsippet mindre vekt i denne saken.

Belastning på naturmiljøer i utredningsområdet er godt beskrevet gjennom planarbeidet. Samlet belastning på rikmyrene ved Langvatn sør og Nautå naturreservat (Langvatn sin sør-ende) og Langvatn sin sørvest-side er vurdert som store på grunn av videre utbygging av lufthavn i henhold til gjeldende reguleringsplan fra 1992. Dette omfatter pågående utfylling av rikmyr ved Langvatn sør. Dette vil samlet sett medføre press på naturverdiene i disse områdene. Det er ikke vurdert at forvaltningsmål for rikmyr eller kalksjøer er truet regionalt eller nasjonalt, men en rikmyr med A-verdi nedbygges i betydelig grad. Det vil også innebære at det blir økt forurensningsrisiko for lokaliteter med naturtypen kalksjø.

Regulering av en hensynssone naturmiljø mellom utbyggingsområdet og omliggende viktige naturområder, vil redusere belastningen på naturverdiene i området. På samme måte vil avbøtende tiltak knyttet til forurensning, samt behandling av utslippssøknader etter forurensningsloven, være viktige tiltak for å begrense forurensningsrisikoen.

Infrastruktur

Evenes kommune har pekt på at utbyggingen på Evenes flystasjon vil kreve oppgradering av det kommunale vann- og avløpsnett. Forsvarsbygg skal oppgradere avløpsnett fra utbyggingsområdene til Myrland pumpestasjon. Dette skjer i samarbeid med kommunen og grunneiere. Spørsmål om ytterligere oppgraderinger av vann- og avløpsnett og gjennomføring og kostnadsfordeling knyttet til dette, er ikke en del av den statlige reguleringsplanen. Departementet vil likevel oppfordre Forsvarsbygg om å gå i dialog med

kommunen, med sikte på å avklare hensiktsmessig fordeling av kostnader knyttet til utbygging av infrastruktur som følger av Forsvarets økte aktivitet på Evenes.

Evenes kommune og Statens Vegvesen har også tatt opp behovet for en trafikk sikker forbindelse mellom planområdet og Nautå næringsområde på østsiden av E10. Kommunen viser til at forsvarspersonell ferdes langs europaveien for å komme seg til næringsområdet. Kommunen og vegvesenet ba om at det tas inn en rekkefølgebestemmelse som skal sikre etablering av forbindelsen. En eventuell gang- og sykkelforbindelse ligger utenfor planområdet, og departementet mener det er mer hensiktsmessig at denne forbindelsen vurderes som en del av kommunens områderegeringsplan for Nautå. Kommunal- og moderniseringsdepartementet anmoder derfor Statens vegvesen, Forsvarsbygg og Evenes kommune, om å gå i dialog om en tilfredsstillende løsning til ny E10 er på plass.

Samiske interesser

Reinbeitedistriktene har vært opptatt av hvordan reindriften i området vil påvirkes av mer støy og bevegelser i luftrommet over reinens beite- og kalvingsområder. Det har blitt utarbeidet en temarapport om konsekvenser for reindrift, og samiske interesser er også tema i temarapporten om kulturminner og kulturmiljø. Utredningen om reindrift er laget i samråd med reinbeitedistriktene. I temarapporten vises det til at det finnes lite forskning på hvordan støy og flybevegelser påvirker reinens atferd. Hovedkonklusjonen i rapporten er at det også fremover må være god dialog mellom Forsvaret og reinbeitedistriktene. Det er et mål å unngå uheldige episoder der jagerflyaktivitet kan påvirke reinens atferd, for eksempel under parringstid og kalving, og under flytting av dyrene mellom beiteområder.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets vurdering er at hensynet til reindriften er godt ivaretatt i planen. For å skaffe mer kunnskap og iverksette riktige tiltak, har Forsvarsbygg tatt inn en reguleringsbestemmelse om at det skal gjennomføres et undersøkelses- og oppfølgingsprogram for støypåvirkning på reindrift. Det er også tatt med en likelydende bestemmelse for å ivareta beitedyr i landbruket for øvrig. Videre er det en reguleringsbestemmelse om at det skal opprettes et dialogforum for gjensidig informasjonsutveksling mellom Forsvaret og reindrifts- og landbruksnæringen. Når det gjelder spørsmål om erstatningsansvar, så er ikke dette noe som kan avklares i reguleringsplanen.

Oppsummering

Det er besluttet at Evenes flystasjon skal etableres som base for deler av Norges luftforsvar. Flystasjonen vil være viktig for landets suverenitetshevdelse i nordområdene, og for å ivareta våre forpliktelser ovenfor allierte. Formålet med reguleringsarbeidet har vært å legge til rette for Forsvarets planlagte aktivitet på Evenes. Både Forsvarsbygg og Forsvarsdepartementet tilrår at planen vedtas slik den nå foreligger.

De operative arealene vil ligge tett inntil den sivile lufthavnen og andre private arealer. Dette innebærer betydelige utfordringer og interessekonflikter. Det har vært viktig å finne løsninger for å sikre Forsvarets arealer mot sikkerhetsrisikoen det medfører å være omgitt av sivile funksjoner og arealer, men uten at det legges unødvendige begrensninger på den sivile

lufthavnen eller på annen offentlig og privat virksomhet. Kommunal- og moderniseringsdepartementet mener reguleringsplanen balanserer dette hensynet på en god måte, og legger til grunn at også andre aktører enn Forsvaret fortsatt vil ha mulighet til å utvikle sine arealer i området.

Et annet viktig tema under planprosessen har vært å begrense negative konsekvenser for miljø og andre samfunnsinteresser, herunder reindrift, i og rundt planområdet. Etter høring av planforslaget er det gjort flere endringer for å ivareta hensynet til naturverdiene i området, blant annet ved at hensynssonen for naturmiljø er vesentlig utvidet. Departementets oppfatning er at planen nå har reguleringsbestemmelser som håndterer konsekvenser for miljø og samfunn på en god måte. Reguleringsbestemmelser, miljøoppfølgingsplan og krav om utslippstillatelser fra kommunen og regionale miljømyndigheter, vil sørge for at disse hensynene ivaretas både under utbygging og i driftsfasen til flystasjonen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet mener på denne bakgrunnen at reguleringsplanen for Evenes flystasjon og Harstad/Narvik lufthavn kan vedtas, slik planen fremgår av plankart og reguleringsbestemmelser, datert 17. november 2020.

Departementet vil samtidig oppfordre Forsvarsbygg til å gå i dialog med lokale og regionale myndigheter, med sikte på å finne gode løsninger for opparbeiding av ny infrastruktur som utløses av Forsvarets økte aktivitet på Evenes, men som ikke er naturlig å håndtere i denne reguleringsplanen. Dette bør blant annet omfatte behovet for en tilfredsstillende kryssing av dagens E10, til utbyggingen av parsell 15 av ny E10 er fullført.

Vedtak

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 6-4, vedtar Kommunal- og moderniseringsdepartementet statlig reguleringsplan for Evenes flystasjon, Harstad/Narvik Lufthavn. Reguleringsplanen fremgår av vedlagte plankart og reguleringsbestemmelser, datert 17. november 2020.

I samsvar med plan- og bygningsloven § 12-12 andre ledd, ber departementet om at Forsvarsdepartementet kunngjør vedtatt reguleringsplan og underretter berørte om vedtaket.

Vedtaket kan ikke påklages.

Med hilsen

Nikolai Astrup

Kopi:

Evenes kommune

Tjeldsund kommune

Avinor

Forsvarsbygg

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Evenes Utvikling

Klima- og miljødepartementet

Samferdselsdepartementet

Sametinget